

Kijev 27. julija 2015

PRIMER NADIJE SAVČENKO

Nadija Savčenko – 34 let, ukrajinska nekdanja strokovna vojakinja, poslanka ukrajinskega parlamenta (Verhovna rada) in ukrajinske delegacije pri parlamentarni skupščini Sveta Evrope (PACE). Imetnica nagrade Junak Ukrajine. Več kot leto dni je nezakonito pridržana v zaporu na ozemlju Ruske federacije.

1. KRONOLOGIJA PREGONA

Častnica in pilotka Nadija Savčenko je prostovoljno v skladu bataljona "Ajdar" sodelovala v protiteroristični operaciji na iztoku Ukrajine in je bila ugrabljena v bližini mesta Ščastje (Luganska regija) 17. junija leta 2014.

V noči z dne 23. na 24. junija 2014 je Savčenko bila tajno pripeljana v Rusijo, kje jo je "slučajno" aretirala policija zaradi nezakonitega prečkanja meje [\[1\]](#).

V roku 7 dni (23-30 junij) so Ukrajinko prisilno držali pod oboroženo stražo v hotelu v mestu Voronež. Savčenko je bilo prepovedano izhajati iz hotela, komunicirati z družino in se pogovarjati s kom koli, razen stražarjev. V tem času je bila večkrat zaslišana, med tem tudi z uporabo poligrafa. To je bilo storjeno neuradno in brez prisotnosti odvetnika. Zasliševanja je opravljal neposredno raziskovalec Dmitrij Manin, ki je kasneje začel uradno voditi kazenski postopek zoper Nadije Savčenko [\[2\]](#).

Formalno je Nadija Savčenko bila aretirana le 30. junija 2014. Šele po uradni aretaciji so joj dodelili odvetnika. 2. julija 2014 je potekalo zaprto sojenje, ki je izbrano preventivni ukrep - pripor do 30. avgusta 2014 [\[3\]](#). Šele po tem, 8. julija 2014 je o "pridržanju" ukrajinske državljanke bilo sporočeno Veleposlaništvu Ukrajine v Rusiji.

Nadija Savčenko je predvsem obtožena v tem, da je sodelovala "v umoru ruskih novinarjev Igora Vološina in Antona Korneljuka", ki so nezakonito prispeli na ozemlje Ukrajine skupaj s teroristi in spremljali njihov napad na ukrajinsko vojsko [\[4\]](#). Nadija Savčenko naj bi opravljala vlogo koordinatorja ognja minometa. Svojo krivdo kategorično zanika.

02. avgusta 2014 je v regionalnem sodišču Voroneža bila obravnavana pritožba odvetnikov, o ugrabitvi Nadije Savčenko in nezakonitem transportiranju jo iz Ukrajine v Rusijo. Sodišče je sprejelo resolucijo, v skladu s katero je "ukrajinska državljanica bila odkrita v Rusiji, in kasneje njena svoboda ni bila omejena do 30. junija 2014, ko je bila uradno priprta" [\[5\]](#).

27. avgusta 2014 je Sovjetsko okrožno sodišče mesta Voroneža odobrilo zahtev preiskovalnega odbora o izvedbi psihiatričnega pregleda Nadije Savčenko.

02. septembra 2014 je odvetnik Ilija Novikov vložil pritožbo zoper sodnemu odloku o izvedbi psihiatričnega pregleda Nadiji Savčenko. Obravnava pritožbe je bila načrtovana za 26. septembra 2014, vendar je zaradi odsotnosti Savčenko bila preložena na poznejši datum – 13. oktobra 2014. Dogovorjenega dne, pred začetkom sojenja, so preiskovalci sporočili, da je Savčenko že odpeljana v državni znanstveni center socialne in sodne psihiatrije im. V.P. Serbskoga, z namenom izvedbe psihološkega pregleda. Hkrati je sodišče zavrnilo pritožbo odvetnikov, kaj potrjuje, da so organi pregona

vnaprej vedeli o odločitvi sodišča, ker je bila Savčenko poslana na pregled preden je bila izdana uradna sodba. V znanstvenem centru im. V.P. Serbskogo je Nadija prebivala do 31. oktobra 2014, v teku pregleda ni bilo opaženo nobenih psihičnih odstopanj.

12. decembra 2014 je Nadija Savčenko začela gladovno stavko, kot znak protesta zoper njenega nezakonitega pridržanja v priporu [\[6\]](#). Gladovno stavko je nadaljevala do marca 2015.

24. aprila 2015 je bila Nadija Savčenko uradno obtožena nezakonitega prehoda meje.

Predhodna preiskava kaznivega dejanja ukrajinske politične zapornice Nadije Savčenko je bila zaključena maja 2015. Prejšnja obtožba o sodelovanju pri umoru ruskih državljanov je bila spremenjena na obtožbo neposredno v umoru. Obtožena je tudi nezakonitega prehoda meje. Nadiji Savčenko grozi do 25 let zapora. 6. julija 2015 je postalo znano, da je preiskava zavrnila sojenje pred porotnim sodiščem [\[7\]](#).

Trenutno so materiali tožbe dani v vpogled sodišču. Da bi čim bolj izolirali sojenje, so se javni organi odločili, da prenesejo sojenje iz Moskve v mesto Donjeck v Rostovski regiji.

2. VERZIJA PREISKOVALNEGA ODBORA/PONAREJANJE DOKAZIL

Da bi prikrili ugrabitev Nadije Savčenko, so ruski preiskovalci izmislili verzijo, po kateri ona domnevno bila aretirana 23. junija 2014 s strani prometne policije med nezakonitim prehodom ukrajinsko-ruske meje. Med ustanavljanjem osebe je bilo ugotovljeno, da je lahko vpletena v umor ruskih novinarjev. Pa vendar je presenetljivo, da je Savčenko potem, kot pravijo preiskovalci, bila pripeljana v hotel v bližini mesta Voronež, in "svobodno" živela tam en teden pred njenim pridržanjem 30. junija 2014 [\[8\]](#).

Očitno je, da verzija preiskovalnega odbora ne more biti res, ker če je bila Nadia Savčenko pridržana s strani prometne policije, bi bila odpeljana v policijsko postajo, in ne v hotel.

Dokazila, na katerih temelji obtožba v kaznivem dejanju zoper Nadije Savčenko temeljijo na pričevanjih bojnikov ki se borijo na strani samoproglasene Ljudske republike Lugansk. Poleg tega so osebe teh prič neznane, kar lahko dejansko pomeni, da ne obstajajo, in da so dokazila izmišljena. Preiskovalni odbor je utemeljeval svoje obtožbe tudi na pričevanjih Tarasa Sinjahovskega, vojaka bataljona "Ajdar", ki je skupaj z Nadijo Savčenko bil v ujetništvu separatistov. Kasneje je Taras bil osvobojen, in med pogovorom z odvetniki Nadije, je pojasnil, da je pred tem dal izpovedbe v stanju hude rane in pod grožnjami [\[9\]](#).

Nobenih trdnih dokazov o vpletenosti Nadije Savčenko v smrt ruskih novinarjev ni bilo navedeno.

3. VERZIJA ODVETNIŠTVA/DOKAZILA NEDOLŽNOSTI NADIJE SAVČENKO

Odvetnikom Nadije Savčenko je uspelo dobiti dokazila, ki kažejo na to, da ima Ukrajinka alibi. Zlasti, odvetniki so se pogovarjali z več prič, ki so videli Nadijo na dan njenega ujetja – 17. junija 2014. Iz pričevanja vprašanih, se da zaključiti, da je Nadija Savčenko bila ugrabljena, preden so poginili ruski novinarji. Vendar je preiskovalni odbor Ruske federacije zavrnil priložiti dokaze, in pojasnil svojo odločitev tem, da so bile priče zaslišane na ozemlju Ukrajine, in ne Rusije.

Poleg teh dokazov je odvetnikom tudi uspelo dobiti od Varnostne službe Ukrajine biling telefona Nadije Savčenko, ki daje informacije, iz katerih je razvidno, da je Savčenko v času smrti novinarjev bila že več ur v ujetništvu, in zato ni mogla, kot pravijo v preiskovalnem odboru Ruske federacije, sodelovati v koordiniranju ognja minometalca na njih [\[10\]](#).

4. IMUNITETA PACE IN STATUS VOJNEGA UJETNIKA

Po zmagi na parlamentarnih volitvah oktobra 2014 je Nadija Savčenko postala poslanka ukrajinskega parlamenta (Verhovna rada), kaj joj je omogočilo, da postane tudi članico ukrajinske delegacije pri parlamentarni skupščini Sveta Evrope. Odbor za poslovnik, imunitete in institucionalne zadeve PACE je uradno potrdil, da ima Nadija Savčenko kot delegat imuniteto pred kazenskim pregonom [\[11\]](#). 29. aprila 2015 je Evropski parlament sprejel tudi posebno resolucijo o zadevi Savčenko, ki določa, da bi Rusija, v skladu z mednarodnimi obveznostmi, morala spoštovati imunitet Savčenko [\[12\]](#). Rusija je zavrnila izpolnitev odločitve PACE.

Prav tako je, v skladu z mednarodnimi normami, Nadija Savčenko vojni ujetnik, in dejstvo, da je v priporu, je kršitev Ženevske konvencije s strani Rusije, kaj je tudi naglašeno v resoluciji Evropskega parlamenta [\[13\]](#).

5. SPORAZUMI IZ MINSKA

V skladu s sporazumi iz Minska o reševanju sporov na vzhodu Ukrajine od 02 decembra 2015 (Rusija je podpisnica sporazumov), je dogovorjeno izmenjati vse talce in nezakonito pridržane osebe, ki so povezani z vojaškimi spopadi v Ukrajini. To seveda velja tudi za Nadiju Savčenko, zlasti to poudarjata Ukrajina in mednarodna skupnost. Kljub temu je 13. februarja predstavnik Vladimirja Putina, Dmitrij Peskov, dejal, da s strani Rusije ni bilo dano nobenega jamstva glede Savčenko med pogovori v Minsku. Potem je še vodja preiskovalnega odbora Vladimir Markin dejal, da ni razlogov za osvoboditev Savčenko in, da odbor ima dokazila njene krivde [\[14\]](#).

6. KRŠITVE S STRANI PREISKAVE (PSIHOLOŠKI PRITISK, POSTOPKOVNE KRŠITVE, PRITISK NA ODVETNIKE IN ZANEMARJA IMUNITETE)

Ukrajinsko veleposlaništvo je bilo obveščeno o pridržanju Nadije Savčenko šele po tem, ko se je že odbilo prvo sojenje v zvezi s tožbo zoper nje.

Ukrajinski konzul Genadij Beskalenko je 9 krat zaprosil za dovoljenje, da se vidi s Savčenko v priporu, ampak vsakič je bil zavrnjen z ruske strani. Konzul je le z desetim poskusom dobil dovoljenje se videt s pridržano državljanjo Ukrajine.

Organi pregona skušajo maksimalno izolirati Nadijo, zmanjšujoči njene stike z zunanjim svetom. 13. januarja 2015, ko je Savčenko oglasila gladovno stavko, je joj bila izrečena nezakonita prepoved prejemanja in pošiljanja pošte. Kasneje so odvetniki dosegli odstranitev neupravičene prepovedi. Vendar je očitno, da je s tem bil narejen poskus izolirati Nadijo v obdobju, v katerem je največ potrebovala podporo.

Dokazilom krute izolacije Nadije Savčenko tudi služi prepoved prenosa knjig v ukrajinščini. Ruska stran je motivirala prepoved tem, da knjig v ukrajinščini ni mogoče preveriti [\[15\]](#).

Poleg tega obstajajo aktivni poskusi izolirati primer Savčenko od svetovne pozornosti. Zlasti od njenih odvetnikov, ki nenehno objavljajo gradiva o sojenju, preiskava zahteva podpisati obveznosti o ne razkritju informacije, povezane z zadevo. To bi pomagalo skriti pred javnostjo primere postopkovnih in drugih kršitev preiskovalcev in bi prisililo odvetnikov k molku pod grožnjo kazenske odgovornosti [\[16\]](#). Iz istega razloga je sojenje bilo preneseno v Rostovsko regijo, saj bo to otežilo komuniciranje Nadije z odvetniki in postopek nadzora mednarodne skupnosti napredku primera. Novinarjem, diplomatom in opazovalcem iz mednarodnih organizacij bo težje priti do regionalnih mestih Rusije in se udeležiti sojenj.

Nekaj prvih zaslišanj je potekalo brez navzočnosti Nadije, čeprav so ona in njeni odvetniki vztrajal na tem, da bi bila obtožena prisotna.

Preiskovalni odbor je že večkrat želel zaslišati sestro Nadije, Vero Savčenko. To povzroča strah v družini Savčenkov in vrši psihološki pritisk na Nadiju.

Prenos sojenja v mesto Donjeck Rostovske regije, ki je eden od glavnih terenov za prevoz orožja in bojnikov iz Rusije v tako imenovane ljudske republike Lugansk in Donjeck, in kjer se nahajajo tisoče oboroženih ljudi z odkrito anti-ukrajinskimi pogledi, je primer psihološkega pritiska na obtoženo Nadijo Savčenko. Sestra in mati Nadije bodo v nevarnosti, ko bodo prihajale na sojenja [\[17\]](#). Opozoriti je treba, da je mesto Donjeck na meji med Ukrajino in Rusijo, zato osebe, ki se zanimajo za spremljanje sojenja bodo morale imeti posebno dovoljenje ruske Federalne varnostne službe, da ostanejo na obmejnem območju. To dejstvo ustvarja pogoje, pod katerimi so mednarodni opazovalci skoraj obsojeni na neuspeh v spremljanju sojenja.

Tudi pritisk na odvetnikov Nadije - Preiskovalni odbor Ruske federacije grozi kazensko odgovornostjo Marku Feiginu zaradi publikacije materialov glede sojenja Savčenko [\[18\]](#).

Prenos zaslišanja iz glavnega mesta do majhnega regionalnega mesta bo otežilo Nadiji pridobivanje pisem, kaj bo vsekakor negativno vplivalo na njeno psihično stanje. V Donjecku ni zapora in zaradi tega je Savčenko trenutno v zaporu №3 mesta Novočerkask, kamor joj je treba pošiljati vso korespondenco.

7. REAKCIJA MEDNARODNE SKUPNOSTI

16. septembra 2014 je Visoki komisariat Združenih narodov za človekove pravice izdal poročilo o stanju človekovih pravic v Ukrajini. Med drugim poročilo vsebuje informacije o kazenskem pregonu Savčenko s strani Rusije [\[19\]](#).

18. septembra 2014 je Evropski parlament sprejel resolucijo o razmerah v Ukrajini, ki je pozval pristojne organe Ruske federacije osvoboditi Nadijo Savčenko in drugih ugrabljenih Ukrajincev (Olega Sencova, Alekseja Čirnija, Genadija Afanasjeva in Aleksandra Koljčenka) [\[20\]](#).

7. oktobra 2014 je pomočnik državnega sekretarja ZDA Victoria Nuland na srečanju s študenti v Kijevu dejala, da je eden od pogojev za odpravo sankcij ZDA, da Rusija izpusti Nadijo Savčenko [\[21\]](#).

Zahtevo o takojšnji izpustitvi državljanov Ukrajine Olega Sentsova in Nadije Savčenko je tudi oglasil na zasedanju Stalnega sveta OVSE na Dunaju 10. septembra 2014 vodja misije ZDA Daniel Bayer [\[22\]](#).

14. oktobra 2014 je ruski center za varstvo človekovih pravic "Memorial", ki je društvo, sestavljeno iz deseterka organizacij za varstvo človekovih pravic iz Rusije, Belorusije, Nemčije, Italije, Francije, Kazahstana, Latvije in Ukrajine, objavil sporočilo, v katerem je Nadija Savčenko priznana političnim zapornikom [\[23\]](#).

12. decembra 2014 je Italijanska liga za človekove pravice naslovila odprto pismo na predsednika Italije, ministra za zunanje zadeve Italije in predsednika Komisije za človekove pravice v senatu republike. V pismu se zastavlja vprašanje glede pobud, ki so jih oblasti Italije naredile, da bi dosegli osvoboditve Nadije Savčenko.

5. januarja 2015 se je začela spletna akcija v podporo Nadije Savčenko. Aktivisti ustvarjajo in širijo prek socialnih omrežij, foto- in video materiale in informacije o Nadiji Savčenko s hashtagom #freeSavchenko.

6. januarja 2015 je ameriška predstavnica Jen Psaki na brifingu dejala, da ameriška vlada poziva k takojšnji izpustitvi ukrajinskih državljanov, pridržanih v Rusiji, vključno z Nadijo Savčenko in Olegom Sentsovom [\[24\]](#).

7. januarja 2015 je uradni predstavnik francoskega ministrstva za zunanje zadeve Romain Nadal vztrajal, da Nadija Savčenko mora biti osvobojena v skladu z Minskim sporazumom o izmenjavi vojnih ujetnikov [\[25\]](#).

13. januarja 2015 je Verhovna Rada Ukrajine glasovala za resolucijo, da se obrnejo na PACE in voditelje Francije, Nemčije in Rusije glede osvoboditve Nadije Savčenko.

15. januarja 2015 je Evropski parlament sprejel resolucijo o Ukrajini, ki pravi, da je osvoboditev Nadije Savčenko eden od pogojev za odstranitev obstoječih sankcij, in ne uvajanje novih [\[26\]](#).

4. februarja 2015 so nekateri poslanci Evropskega parlamenta v okviru akcije solidarnosti z Nadijo Savčenko začela simbolično gladovno stavko.

25. februarja 2015 je predsednik francoskega senata Gerard Larche na srečanju z ruskim zunanjim ministrom Sergejem Lavrovom v Moskvi postavil vprašanje o osvoboditvi Nadije Savčenko, ampak ni dobil nobenih konkretnih jamstev od vodje ruskega zunanjega ministrstva [\[27\]](#).

19. aprila 2015 je v New Yorku poleg ruskega veleposlaništva potekala akcija protesta v podporo Nadije Savčenko, ki ga se je udeležilo približno 100 ljudi.

22. aprila 2015 je Verhovna Rada Ukrajine glasovala za resolucijo o uvedbi osebnih sankcij proti oseb, odgovornih za nezakonito pridržanje v Ruski federaciji Nadije Savčenko. Seznam takih oseb je temeljil na "seznamu Savčenko", ki ga je pripravila Fundacija "Odprti dialog" [\[28\]](#).

Fundacija "Odprti dialog" je "seznam Savčenko" poslala na vpogled tudi glavi Helsinške komisije ZDA, kongresniku Chrisu Smithu, predsedniku PACE Anni Brassler in predsedniku Evropskega parlamenta Martinu Schulzu.

11. maja 2015 na 34. rojstni dan Nadije Savčenko so se v različnih mestih po vsem svetu (Berlinu, Varšavi, Kijevu, New Yorku, Torinu in drugih) odbile akcije v podporo ukrajinski politični zapornici #FreeSavchenko. Aktivisti so izrazili besede podpore in solidarnosti ter pozvali oblasti, da prispevajo k njeni osvoboditvi.

11. maja 2015 so se hkrati dogajale tri protestne akcije v Moskvi: poleg zapora "Matroskaja Tišina", poleg sedeža FSB (Federalne varnostne službe) in na Manežni ploščadi. V akcije so se udeležili desетки ljudi, ki so zahtevali osvoboditev Ukrajinke [\[29\]](#).

8. SKLEPI / POZICIJA FUNDACIJE

Ugrabitev in transportiranje iz Ukrajine Nadije Savčenko in začetek zoper njo kazenskega pregona na osnovi izmišljenih obtožb so očitni primeri kršitev mednarodnega prava in temeljnih človekovih pravic. Rusija, ki je stalna članica Varnostnega sveta ZN odkrito uporablja gangsterske metode, ki kažejo na nespoštovanje do oblikovanega desetletjema sistema mednarodnega prava.

Kršeči mednarodne norme, ruska vlada ignorira tudi svojo notranjo zakonodajo, ki določa primat mednarodnega prava nad domačim (4. del 15. člena Ustave).

Držeči Savčenko v priporu ne glede na svoje mednarodne obveznosti in pozive mednarodne skupnosti, Rusija kaže nepripravljenost do konstruktivnega dialoga za rešitev konflikta v vzhodni Ukrajini.

V zvezi s tem fundacija "Odprti dialog" meni, da je primerno, ne samo, da se shrani trenutni režim sankcij s strani demokratičnih držav, pač pa tudi, da se sankcije razširijo. Zlasti je aktualno vprašanje prekinjanja članstva Rusije v Varnostnem svetu Združenih narodov, kje Rusija nenehno blokira konstruktivne pobude za rešitev konflikta v vzhodni Ukrajini. Prav tako je treba uvesti osebne sankcije v odnosu do oseb na "seznamu Savčenko".

Pozivamo svetovno skupnost (mednarodne organizacije in institucije in vlade demokratičnih držav - držav članice EU, Avstralije, Kanade, ZDA in Japonske), da še dodatno povečajo pritisk na oblasti v Rusiji z namenom osvoboditve Ukrajinske politične zapornice Nadije Savčenko. Prav tako pozivamo preprečiti obravnavo njega primera na sodišču v Voronežu, ker bi to zapletlo ali celo onemogočilo javni nadzor nad postopkom.

Seznam virov:

1. Radio Svoboda / Moskva "je naredila" iz ukrajinske pilotke Nadije Savčenko «begunko» in «teroristko» - <http://www.radiosvoboda.org/content/article/25451175.html>
2. Informacijska agencija UNIAN / Savčenko je razglasila podrobnosti njene ugrabitve v pismu ruskemu varuhu človekovih pravic - <http://www.unian.net/politics/940672-savchenko-podelilas-podrobnostyami-ee-pohischeniya-v-pisme-k-rossiyskomu-ombudsmenu.html>
3. Rianovosti Ukrajina / Odvetništvo Savčenko zahteva dokumente v ukrajinjščini - <http://rian.com.ua/russia/20140710/354708941.html>
4. LigaNovosti / U Rusiji so ukrajinsko pilotko obtožili v umoru - http://news.liga.net/ua/news/politics/2463444-u_ros_ukra_nsku_lotchitsyu_savchenko_zvinuvatili_u_vbivstv.htm
5. Twitter / Stran Marka Feigina - https://twitter.com/mark_feygin/status/548501087930810368
6. Ukrajinska Pravda / Odvetništvu Savčenko so odpovedali v porotnim sojenju - <http://www.pravda.com.ua/news/2015/07/6/7073637/?attempt=1>
7. BBC Ukrajina / Sodišče RF je odločilo da Savčenko ni bila ugrabljena - odvetnik - http://www.bbc.co.uk/ukrainian/news_in_brief/2014/08/140801_dk_court_savchenko.shtml
8. Eho Moskve / Vprašanja in odgovori glede primera Savčenko - http://echo.msk.ru/blog/ilya_s_novikov/1401544-echo/
9. Televizija «112» / Sodišče v primeru Savčenko je priložilo protokol zaslišanja priče Sinjahovskega - odvetnik - <http://112.ua/obshchestvo/sud-po-delu-savchenko-priobshchil-protokol-oprosa-ochevidca-sinyagovskogo-advokat-107092.html>
10. Dialog.ua / Odvetnik: obstajajo nova dokazila nedolžnosti Savčenko - http://www.dialog.ua/news/14019_1408529694
11. Facebook / Stan Iliji Novikova / Zaključek odbora za poslovník, imunitete in institucionalne zadeve - <https://www.facebook.com/Ilya.S.Novikov/posts/10203306329338790>
12. Evropski Parlament / Skupni predlog resolucije o primeru Nadije Savčenko - <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+MOTION+P8-RC-2015-0406+0+DOC+XML+V0//SL>
13. Informacijska agencija Ukrinform / Državno tožilstvo Ruske federacije se je odpovedalo sodelovati v primeru Savčenko - http://www.ukrinform.ua/rus/news/genprokuratura_rossii_otkazalas_sotrudnichat_po_delu_savchenko_1654521
14. BBC Ukrajina / Rusija: brez sodnega odloka Savčenko ne bo osvobojena - http://www.bbc.co.uk/ukrainian/politics/2015/02/150213_savchenko_peskov_markin_or
15. Informacijska agencija «Ukrajinske nacionalne novice» / Nadiji Savčenko ni bilo dovoljeno dobivati knjige v ukrajinjščini - <http://www.unn.com.ua/ru/news/1377079-dlya-n-savchenko-u-sizo-ne-dozvolili-peredati-ukrayinski-knigi>
16. Fundacija Odprti dialog / Ruski preiskovalci ovirajo delo odvetnikov Nadije Savčenko - <http://en.odfoundation.eu/a/5272,russian-investigators-are-hindering-the-work-of-nadiya-savchenko-s-attorneys>
17. Pismo Nadije Savčenko generalnemu sekretarju ZN Ban Ki Moonu - <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=922201957847564&set=pcb.922202181180875&type=1&theater>
18. Fundacija Odprti dialog / Odvetniku Marku Feiginu grozi kazenski pregon zaradi domnevnega nezakonitega razkritja materialov primera Nadije Savčenko - <http://en.odfoundation.eu/a/6672,lawyer-mark-feygin-threatened-with-criminal-prosecution-for-the-alleged-illegal-disclosure-of-the-case-file-of-nadiya-savchenko>
19. Urad visokega komisarja Združenih narodov za človekove pravice / Poročilo o stanju človekovih pravic v Ukrajini, 16. september 2014 - http://www.un.org.ua/images/stories/OHCHR_sixth_report_on_Ukraine.pdf
20. Evropski Parlament / Resolucija Evropskega parlamenta z dne 18. septembra 2014 o razmerah v Ukrajini in trenutnem stanju odnosov med EU in Rusijo - <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2014-0025+0+DOC+XML+V0//SL>
21. Televizijska postaja «Dožd» / ZDA štejejo osvoboditev Savčenko enim od pogojev za odpravljanje sankcij - http://m.tvrain.ru/articles/ssha_nazvali_ondim_iz_uslovij_snjatija_sanktsij_osvobozhdenie_savchenko-376321/
22. Ukrinform / ZDA vrši pritisk na Rusijo, da nemudoma osvobodijo Sentsova in Savčenko - http://www.ukrinform.ua/ukr/news/csha_tisnut_na_rossiyu_z_vimogoyu_negayno_zvilniti_savchenko_i_sentsova_1979888
23. "Memorial" / "Memorial" šteje Nadijo Savčenko kot politično zapornico - <http://www.memo.ru/d/212808.html>
24. RIA Novosti / Poslanec parlamenta je spet povabil Rusijo, da osvobodijo Ukrajincev Savčenko in Sentcova - <http://ria.ru/world/20150106/1041642164.html#ixzz3OL1bD1mW>
25. Ukrinform / Pariz podpira osvoboditev Nadije Savčenko iz ruskega ujetništva - http://www.ukrinform.ua/ukr/news/pariz_pidtrimue_zvilnennya_nadiii_savchenko_z_rossiyskogo_polonu_2008445
26. Evropski Parlament / Uradna spletna stran - <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-%2f%2fEP%2f%2fTEXT%2bTA%2b20150115%2bTOC%2bDOC%2bXML%2bV0%2f%2fEN&language=EN>

-
27. Le Courrier de Russie / Le président du Sénat Gérard Larcher à Moscou en soutien aux accords de Minsk - <http://www.lecourrierderussie.com/2015/02/president-senat-gerard-larcher-moscou-accords-minsk/>
 28. Glas Amerike / Marija Savčenko: «Moja Nadja – to je Ukrajina danes» - <http://m.golos-ameriki.ru/a/oleg-sulkin-savchenko/2726589.html>
 29. Grani.ru / Na Lubjanci se odbil shod v podporo Savčenko - <http://grani.ru/Politics/Russia/activism/m.240848.html>